

Čím více se filozofie stává vědou, tím více přestává být filozofií

Vladimíra Bezdíčková

in: vltava.cz — 28. 4. 2020, 2020

in: vltava.cz — 28. 4. 2020, 2020

◆ nekrolog, česky, vznik: 28. 4. 2020 ◆ web

◆ obituary, Czech, origin: 28. 4. 2020 ◆ web

Ladislav Hejdánek: Čím více se filozofie stává vědou, tím více přestává být filozofií

Vladimíra Bezdíčková, vltava.cz, 28. dubna 2020

Zemřel filozof Ladislav Hejdánek, bylo mu 92 let. Byl jedním z prvních mluvčích Charty 77, za normalizace pořádal bytové semináře, kam jezdili filozofové ze zahraničí. Po roce 1989 přednášel na Evangelické teologické fakultě UK. Poslechněte si jeho rozhlasové vzpomínky.

„Jsem v tomto ohledu následovatelem odkazu Sokrata, neboť jsem přesvědčen, že vlastní místo filozofie je na ulicích a v každodenním životě mezi lidmi a nikoliv v uzavřených univerzitních laboratořích, kde probíhají nesdílitelné myšlenkové experimenty,“ řekl český myslitel, pedagog, někdejší disident a politický vězeň Ladislav Hejdánek v roce 2010, když přebíral čestný doktorát od zástupců Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

Filozofie zajímala Ladislava Hejdánka (1927–2020) už od dob studií, i když zpočátku studoval matematickou logiku. Zároveň však navštěvoval filozofické prosemináře J. Patočky, kde se četly Husserlovy texty, a tehdy se definitivně rozhodl pro filozofickou (a nikoli matematickou) logiku, tedy pro filozofii.

Jako vedlejší obor studoval ještě sociologii. Prof. Patočka, který byl jediný, u koho se po válce adepti filozofie mohli naučit něčemu na současné úrovni, Hejdánka hned v prvním semestru přizval do svého soukromého „bytového“ semináře. Studium zakončil v roce 1952, ovšem změna politického a kulturního klimatu po únorovém převratu způsobila, že měl (jako mnoho jiných) nejen znemožněnu akademickou cestu, ale velmi ztíženu i každou intelektuální práci v zaměstnání. Pracoval pak jako kopáč a betonář...

Tehdy navázal přátelské vztahy s demokraticky orientovanými katolíky – především s Jiřím Němcem, s nímž několik desetiletí úzce spolupracoval na filozofické, křesťanské i politické frontě, dále se Zdeňkem Bonaventurou Boušem, Václavem Friem, Janem Sokolem a dalšími. V šedesátých letech se účastnil dialogu křesťanů s marxisty, především s Karlem Kosíkem a Milanem Machovcem.

Teprve od poloviny 60. let mohl začít občas publikovat; podílel se jako pravidelný přispěvatel a později jako člen redakční rady na vydávání kulturně teoretického časopisu Tvář. Od července 1968 byl přijat do FÚ ČSAV, odkud však byl počátkem roku 1971 vyloučen. Znovu pracoval jako hlídač, topič, skladník. Koncem roku 1971 byl zatčen a odsouzen na 9 měsíců.

Ladislav Hejdánek se významně podílel na vystoupení Charty 77, v letech 1977–1980 byl dvakrát jejím mluvčím, kdy nastoupil nejprve na místo zesnulého Jana Patočky, poté (spolu s Jiřím Hájkem) na místa uvězněných mluvčích Václava Bendy a Jiřího Dienstbiera.

Od roku 1970 organizoval a vedl domácí semináře pro studenty Evangelické teologické fakulty, od roku 1980 pak pravidelné pondělní semináře ve svém bytě, často s účastí zahraničních hostů. Teprve po listopadu 1989 se mohl řádně ujmout funkce učitele na Evangelické theologické fakultě i na Filozofické fakultě UK v Praze, kde také v roce 1992 proběhlo jeho profesorské řízení.